

Tanker. Man vil ikke kendes ved ham direkte, men de Tanker, han gjorde sig til Talsmand for, deles i Virkeligheden af alle. De ere ikke ny. Det var egentlig den højtærede Justitsministers, da han i 1890 begyndte med at ville slaa Bom for Socialismen og gjorde det lige saa godt som Bismarck i sin Tid i Tyskland. Jeg tvivler ikke om, at naar en Gang det ærede Medlem for Maribo vandrer op fra sin isolerede Stilling til at blive Fører og Leder for et Samlingsparti imod Socialdemokraterne, et Parti, der skal slaa Bom for Socialismen ved at afpasse den sociale Lovgivning, ikke saadan, som Socialdemokraterne selv ønske den, men som man mener, man skal gøre det uden at tage dem med paa Raad, saa tror jeg, de Herrer ville faa at se, at de have baaret sig ad som de snedige Molboere, da de druknede Aalen. Thi det gaar nok saaledes, at denne Samlingspolitik kommer for sent. Jeg vil tage den Kreds, jeg har den Ære at repræsentere her. Hvis det ærede Medlem for Maribo var kommet til Fredericia i 1892 og havde fortalt dem der om Samlingspolitikken, om, hvor nødvendigt det var at drive Samlingspolitik, saa vilde man have sagt til ham: Nej, bliv bare fra Fredericia med den, her passer den ikke, thi her i Fredericia er der 1400 Venstremænd, 1300 Højremænd og 59 Socialdemokrater, saa her trænges virkelig ikke til Samlingspolitik mod Socialdemokraterne. Men hvis det ærede Medlem vil gaa derover nu, vil man sige: Det behøver du ikke at komme og fortælle os, thi det er klart, at her have vi Samlingspolitikken i fuld Gang. Nu er Stillingen her den, at Højre og Venstre tilsammen have 300 Stemmer mere end Socialdemokraterne. Derfor vil det gaa med denne Samlingspolitik paa den Maade, at den maaske en enkelt Gang kan høste en Sejr, men man kommer for sent med den, og det vil kun blive en enkelt Gang, saa ville Socialdemokraterne vinde frem igen. Socialdemokraterne sade i Firserne ved Venstremændenes Fødder og hørte paa deres Tale og hørte dem fortælle, at Bønderne ikke kunde vente at faa deres Interesser varetagne paa Ting, hvis de valgte andre end deres egne Mænd, og at de ikke skulde tage Hensyn til, at Højre lokkede ad dem og lovede, at de skulde være lydhøre overfor deres Krav, men at de skulde stole paa sig selv og selv føre deres Krav igennem. Det har Venstre gjort, og nu ere de komne til Styret og Magten. Arbejdere, Smaakaarsfolk saavel ude paa Landet som inde i Byerne have

lært af Venstre og forstaaet, at skulle de have deres Tary varetaget, skulle de bære sig ad som Bønderne: stole paa sig selv, og derigennem vil det sikkert lykkes dem at naa saa vidt, som Venstre er naaet: frem til Styret og Magten.

Wilmann: Der er i de senere Aar vokset en Række Landsbyer op med ret betydelige Indbyggertal. Der findes saaledes ca. 30 Landsbyer med et Indbyggerantal paa over 1,000; i Københavns Amt findes adskillige Landsbyer med et ret stort Indbyggerantal, et Indbyggerantal op imod de mindre og middelstore Købstæders. Disse Landsbyer indtage i mange Retninger en ret mærkelig Stilling. Rent kommunalt ere de undergivne Landkommunalloven, og ogsaa paa mange andre Omraader bære de Præget af at være Landsbyer og ikke at være stillede som Købstæderne og de enkelte Handelspladser, vi have. Jeg tør maaske henlede den højtærede Ministers Opmærksomhed paa, at der vistnok her ligger en Opgave, som det vilde være heldigt at tage op til Undersøgelse, nemlig, hvorledes man kan komme disse store Landsbyer lidt til Hjælp uden at behøve at gaa den Vej at gøre dem til Købstæder og uden at lade dem bære hele den Dragt, som Købstæderne maa bære. Jeg skal nævne nogle ganske enkelte Eksempler paa deres nuværende ejendommelige Stilling.

Medens en Bogtrykker kan nedsætte sig i hvilken som helst af vore Købstæder og faa Næringsbevis der paa samme Maade, som alle andre næringsdrivende kunne faa Næringsbevis, maa den Bogtrykker, der vil oprette et Bogtrykkeri ude i en Landsby, selv om den er nok saa stor, søge kongelig Bevilling for at faa Næringsbevis. Og det sker jo ikke altid. Selv om alt taler for, at han faar Bevilling, kan det jo godt hælde, for saa vidt den højtærede Minister vil tage Hensyn til, hvad Sogneraadet og Amsraadet sige om den Ting, at han ikke kan faa den. Jeg kan imidlertid ikke se nogen som helst gyldig Grund til, at Forholdet paa dette Omraade skal være anderledes i disse store Landsbyer end i vore Købstæder og Handelspladser. Her er et Sted, hvor det vist vilde være formaalstjenligt, om der kunde ske Ændringer i Næringsloven, saaledes at saadanne købstadlignende Landsbyer bleve jævnstillede med Provinsbyerne. Der er jo ogsaa andre Næringer, der ere stillede paa samme Maade. Jeg skal saaledes nævne Guldsmedene og muligvis ogsaa